

V Bruseli 5. 6. 2019
COM(2019) 505 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2019

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2019

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Nemecko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Rada prijala 9. apríla 2019 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“).

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (2) Nemecko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v odporúčaniach 1 a 2. Predovšetkým platí, že investičné opatrenia a podpora rastu miezd pomôžu riešiť prvé odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa obnovenia rovnováhy v eurozóne a odklon daňového zaťaženia od práce pomôže riešiť tretie odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa fungovania trhu práce.
- (3) 27. februára 2019 bola uverejnená správa o Nemecku na rok 2019³. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Nemecko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Nemecka pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Bolo v nej zahrnuté aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, výsledky ktorého boli takisto uverejnené 27. februára 2019⁴. Na základe analýzy Komisia dospela k záveru, že v Nemecku existujú makroekonomické nerovnováhy. Najmä pomaly klesajúci prebytok bežného účtu je stále vysoký a má cezhraničný presah. V roku 2018 sa prebytok mierne znížil v súvislosti s obnovením domáceho dopytu a v nasledujúcich rokoch sa očakáva jeho ďalší postupný pokles, ale stále zostáva vyšší ako prahová hodnota stanovená v postupe pri makroekonomickej nerovnováhe. Na prebytku sa odráža utlmenie domácich investícií v porovnaní s úsporami v súkromnom aj verejnom sektore. Podnikli sa kroky na podporu súkromných a verejných investícií, ktoré sa výrazne zvýšili. To viedlo k zvýšeniu rastu, ktorý je viac poháňaný domácim dopytom. Vzhľadom na priaznivé podmienky financovania, sklz verejných investícií najmä na komunálnej úrovni a dostupný fiškálny priestor sa však dal očakávať vyšší rast investícií a spotreby v pomere k HDP. Súbežne s prehrievaním pracovného trhu sa mierne zvýšili mzdy, ale reálny rast miezd je stále nízky.
- (4) Nemecko predložilo 16. apríla 2019 národný program reforiem na rok 2019 a 17. apríla 2019 program stability na rok 2019. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi týmito programami sa obidva programy posudzovali súčasne.
- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na obdobie rokov 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁵, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí⁶.
- (6) Nemecko v súčasnosti podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom programe stability na rok 2019 plánuje rozpočtový prebytok na úrovni medzi 0,5 a 0,75 % HDP v období 2019 – 2023. Na základe prepočítaného štrukturálneho

³ SWD(2019) 1004 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

salda⁷ sa počas celého programového obdobia naďalej s rezervou plní strednodobý cieľ, ktorým je štrukturálny deficit vo výške 0,5 % HDP. Na základe programu stability na rok 2019 sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP sa v roku 2019 zníži pod 60 % HDP, čo je referenčná hodnota stanovená v Zmluve, a do roku 2023 postupne klesne na 51,25 %. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je optimistický. Na základe prognózy Komisie z jari 2019 sa predpokladá, že štrukturálne saldo zaznamenaná v roku 2019 prebytok vo výške 1,1 % HDP a v roku 2020 prebytok vo výške 0,8 % HDP, čo je nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Dlh verejnej správy má podľa prognózy vykazovať aj naďalej pevnú klesajúcu tendenciu. Rada celkovo zastáva názor, že Nemecko v roku 2019 a 2020 podľa predpokladov dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Zároveň by bolo pri dodržaní strednodobého rozpočtového cieľa potrebné využiť fiškálne a štrukturálne politiky na to, aby sa najmä na regionálnej a komunálnej úrovni dosiahol udržateľný vzostupný trend v oblasti verejných a súkromných investícií.

- (7) V roku 2018 sa výrazne zvýšili verejné a súkromné investície, hoci podiel investícií je naďalej pod priemernou úrovňou eurozóny. Verejné investície sa v roku 2018 nominálne zvýšili o 7,7 % a reálne o 3,8 %, ale na vyriešenie veľkého investičného skľuzu je potrebné ďalšie úsilie, najmä pokiaľ ide o investície do infraštruktúry a vzdelávania. Po období negatívneho reálneho rastu verejných investícií sa počas posledných troch rokov zaznamenal pozitívny rast. Bolo to prejavom úsilia vlády o povzbudenie investícií. Investície na komunálnej úrovni však zostali na nižšej úrovni ako devalvácia a investičný skľz sa do roku 2018 zvýšil na 5 % HDP. Spolu s priaznivým stavom rozpočtu z toho vyplýva, že existuje priestor na zvýšenie investícií na všetkých úrovniach verejnej správy, predovšetkým na regionálnej a komunálnej úrovni. Brzdou pre investície do verejnej infraštruktúry sú aj naďalej kapacitné a plánovacie obmedzenia na komunálnej úrovni. Na ich odstránenie sa prijali opatrenia, ktoré však ešte nepriniesli trvalé a hmatateľné výsledky. Okrem toho existuje priestor na skvalitnenie digitálnych verejných služieb a verejného obstarávania. Výrazne sa zvýšili súkromné investície, aj keď nie do všetkých druhov aktív. Na rekordne vysokú mieru využívania kapacít reagovali prudkým zvýšením investície do zariadení. Ďalej sa zvyšujú investície do bývania. Sektor stavebníctva však na naopak hlási kapacitné obmedzenia a rast cien. Nebytová výstavba reálne rastie pomaly, takže sa predpokladá, že základná infraštruktúra pravdepodobne nevyhovuje potrebám hospodárstva.
- (8) Verejné výdavky na vzdelávanie v roku 2017 na úrovni 4,1 % HDP zostali pod priemerom Únie (4,6 %). Z celkových verejných výdavkov išlo 9,3 % na vzdelávanie, čo je takisto pod priemernou úrovňou EÚ (10,2 %). Výdavky na vzdelávanie a výskum zostali v roku 2017 na úrovni 9 % HDP, takže nedosiahli národný cieľ na úrovni 10 %. Hoci sa výdavky na vzdelávanie reálne zvyšujú, v dôsledku demografického vývoja sa ďalej prehĺbil už aj tak značný investičný skľz. Očakáva sa pozitívny vplyv legislatívnych zmien, ktoré umožnia, aby sa k prostriedkom spolkových krajín na digitálne vzdelávanie (Digitalpakt) pridali priame investície spolkovej vlády. Tento vplyv sa však ešte len má prejaviť. Riešenie problémov ako zvyšujúci sa počet žiakov, nedostatok učiteľov, digitalizácia a ďalšie rozširovanie vzdelávania a starostlivosti v rannom detstve si bude vyžadovať zodpovedajúce verejné finančné prostriedky. Pre zvýšenie potenciálneho rastu Nemecka a jeho

⁷

Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

prispôsobenie technologickej zmene sú zásadne dôležité ďalšie výdavky na vzdelávanie a na výskum a inovácie.

- (9) Nemecko v posledných rokoch napreduje v zintenzívňovaní výskumu a vývoja najmä vďaka zvýšeniu výdavkov na výskum a vývoj vo veľkých spoločnostiach, ku ktorému došlo predovšetkým vo výrobných odvetviach stredne a vysoko vyspelých technológií a zvlášť v automobilovom priemysle. Intenzita výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch je výrazne nižšia ako priemer EÚ a ďalej klesá. Malé a stredné podniky majú tendenciu využívať spoluprácu s verejnými výskumnými ústavmi menej než veľké spoločnosti. Tieto dva faktory majú negatívny vplyv na inováciu podnikov, ktorá sa dlhodobo znižuje. Ďalšie investície do výskumu a vývoja sú dôležité nielen z hľadiska zvýšenia produktivity a inovačnej kapacity v celom hospodárstve, ale aj na zjednodušenie prechodu na nízkouhlíkové a obehové hospodárstvo, ktorý vedie cez udržateľnú dopravu, zelené energetické technológie, ekologickú inováciu a recyklovanie, a na ďalšie zvýšenie výkonnosti verejného výskumu a jeho podielu na plnení týchto cieľov.
- (10) Nemecké hospodárstvo sa digitalizuje len pozvoľna, pričom malé a stredné podniky sú v prijímaní digitálnych technológií aj naďalej pomalé. Pokiaľ ide o zavedenie vysokokapacitného širokopásmového pripojenia (gigabitové rýchlosti) na celoštátnej úrovni, Nemecko zaostáva najmä vo vidieckych oblastiach, kde by zvýšenie investícií mohlo napomôcť rastu produktivity. V porovnaní s priemerom EÚ (30 %) bolo vysokovýkonnými optickými prístupovými sieťami pokrytých len 9 % nemeckých domácností (údaj z polovice roku 2018). Etablovaný poskytovateľ namiesto toho naďalej uprednostňoval technologické riešenie, ktoré spočíva v modernizácii existujúcich metalických sietí (vektORIZÁCIA). Hoci sa mnohé služby spoliehajú na veľmi vysokú rýchlosť pripojenia, v roku 2017 nebolo pripojených na optickú sieť 23 700 obchodných parkov a 28 percentám všetkých firiem chýbal prístup k sieti s rýchlosťou aspoň 50 megabitov. Neexistencia takéhoto pripojenia je brzdou pre investície, najmä u malých a stredných podnikov, z ktorých mnohé sa nachádzajú vo vidieckych a polovidieckych oblastiach. Najdôležitejšie je aj naďalej, aby verejný sektor intervenoval do zavádzania infraštruktúry na ultrarýchle širokopásmové pripojenie (≥ 100 Mbps) vo vidieckych oblastiach. Okrem dotácií možno zároveň skúmať ďalšie možnosti. Výkonnosť v oblasti digitálnych verejných služieb a v elektronickom zdravotníctve je hlboko pod priemerom EÚ. V roku 2018 využilo služby elektronickej štátnej správy len 43 % používateľov internetu v Nemecku (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 64 %). Pokiaľ ide o elektronické zdravotníctvo, online ponúkané zdravotnícke a opatrovateľské služby využilo 7 % Nemcov (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 18 %). Elektronický lekársky predpis používa 19 % všeobecných lekárov (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 50 %).
- (11) Nemecko potrebuje zvýšiť investície do dopravnej infraštruktúry a čistej mobility, aby sa vyriešili problémy s mobilitou a kvalitou ovzdušia a zároveň sa prispelo k zmierneniu zmeny klímy a prispôsobeniu sa tejto zmene. Za posledných 5 rokov došlo k nárastu emisií skleníkových plynov z cestnej dopravy. Kvalita ovzdušia v Nemecku vzbudzuje vážne obavy najmä v mestských oblastiach, kde za približne 60 % škodlivých emisií oxidov dusíka zodpovedá doprava. Nákladná doprava by mohla využiť vyspelejšie intermodálne riešenia. Suverénne najčastejšie používaným dopravným prostriedkom na každodenné dochádzanie je aj naďalej auto a človek strávi v dopravných zápchach v priemere asi 30 hodín ročne. Preťaženie a hľadanie parkovacích miest stojí ročne odhadovaných 110 miliárd EUR alebo približne 4 % HDP Nemecka. Hoci registrácie vozidiel na alternatívne pohonné látky zaznamenali

najprudší nárast, ich počet je stále nízky. Spoločné autá a spoločné jazdy sa aj naďalej využívajú veľmi málo. Značné verejné a súkromné investície budú potrebné aj vzhľadom na vznik nových dodávateľských reťazcov batérií a kritických surovín.

- (12) Elektrické siete Nemecka sa pomaly prispôsobujú výrobe obnoviteľnej energie, no do prenosových a distribučných sietí je potrebné ďalej významne investovať. V súvislosti so značnými omeškami v realizácii mnohých projektov utrpeli nemecké a európske elektrické siete a trhy s elektrinou veľké straty. Do konca druhého štvrtého roku 2018 sa podarilo dokončiť len asi 800 km z 1800-kilometrovej siete projektov stanovených v zákone o rozšírení energetickej siete z roku 2009, a to čiastočne pre odpor verejnosti. Či už v Nemecku alebo za jeho hranicami, meškajúce rozšírenie siete zvýši náklady spojené s preťažením a bude ďalej narúšať fungovanie trhu. Vzhľadom na energetické a klimatické ciele sú pre flexibilitu energetického systému a lepšiu integráciu rôznych hospodárskych odvetví zásadne dôležité investície do energetických sietí, ktoré podporujú prepájanie odvetví, diverzifikáciu a adekvátnu sieťovú infraštruktúru.
- (13) Bývanie v Nemecku je teraz cenovo menej prístupné. Od roku 2015 rýchlosť rastu cien prenájmov a nehnuteľností prekonáva dlhodobý priemer, a to najmä vo veľkých mestách. V roku 2017 muselo nadmerným nákladom na bývanie (t. j. celkové náklady na bývanie predstavovali viac ako 40 % ich disponibilného príjmu) čeliť 20 % Nemcov vo veku 65 rokov a viac – v porovnaní s 10 % Európanov v rovnakej vekovej kategórii. Pre obyvateľov s najnižšími príjmami presiahla záťažová hranica nákladov na bývanie priemer EÚ na úrovni 35,3 % o 10 percentuálnych bodov. Vláda zareagovala určitými opatreniami vrátane „cenovej brzdy“, ktorá obmedzila rast cien prenájmov (*Mietpreisbremse*), podpornej schémy na nákup nových nehnuteľností (*Baukindergeld*), a zmeny základného zákona, aby sa výstavba sociálneho bývania mohla finančne podporovať aj na spolkovej úrovni. Počet dokončených nových bytov však výrazne zaostáva za dopytom, ako aj za cieľom vlády postaviť ich 375 tisíc ročne. Možno bude nevyhnutné prijať ďalšie opatrenia, napríklad urýchliť výstavbu sociálneho bývania, zlepšiť dopravné možnosti či zreformovať právnu úpravu využívania pôdy a výstavby.
- (14) Nemecko osobitne profituje z integrácie do jednotného trhu, ktorá v jeho ďalšom vývoji zohráva dôležitú úlohu. Prekážky hospodárskej súťaže v nemeckom sektore služieb pre podniky však zostávajú v porovnaní s inými členskými štátmi EÚ na vysokej úrovni. Týka sa to rôznych oblastí vrátane regulovaných povolání, ako sú architekti, inžinieri a právnici, v ktorých hospodársku súťaž brzdia regulačné obmedzenia, napr. výhradné činnosti a regulácia cien a poplatkov. V porovnaní s inými členskými štátmi však viacerým obmedzeniam celkového podnikateľského prostredia čelia aj neregulované služby pre podniky. Keby sa vďaka zmene právnej úpravy služieb pre podniky zlepšila hospodárska súťaž, zvýšila by sa efektivita a účinnosť investícií a hospodárskej činnosti.
- (15) Po istých zlepšeniach v predchádzajúcich rokoch sa reforme nemeckého daňového systému na podporu domácich investícií a rastu podarilo za posledný rok dosiahnuť len mierny pokrok. Daňový systém je aj naďalej zložitý, narúša rozhodovanie, napr. v oblasti účasti na trhu práce, investícií a financovania a mohol by účinnejšie stimulovať investície a spotrebu. Pokrok sa dosiahol prevažne v oblasti zdanenia práce, hoci v číslach sa ešte neprejavil. Ešte stále existuje potenciál na zníženie rušivého zdanenia práce, ak by sa ťažisko presunulo z práce na zdroje príjmov, ktoré priaznivejšie vplyvajú na inkluzívny a udržateľný rast. Zdanenie príjmov z práce z roku 2018 (tzv. daňový klin alebo daňovo-odvodové zaťaženie) naďalej patrí k najvyšším v EÚ, a to pre ľudí s nízkymi aj priemernými mzdami. Zvlášť vysoké sú

v medzinárodnom porovnaní príspevky zamestnancov na sociálne zabezpečenie, ktoré celkovo predstavujú približne dve tretiny daňového klinu, zatiaľ čo jednu tretinu pokrýva daň z príjmu. Na druhej strane príjmy z environmentálnych daní v pomere k HDP patria k najnižším v EÚ. Náklady na kapitál a efektívna priemerná sadzba dane z príjmov právnických osôb, ktorá je v jednotlivých regiónoch rozdielna, patria medzi najvyššie v EÚ. Efektívna priemerná sadzba dane dosiahla 28,8 % (národný priemer) v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 20 %. Vzhľadom na vzájomné pôsobenie dane z príjmu právnických osôb, miestnej živnostenskej dane a solidárneho príplatku je systém podnikových daní zložitý, súvisia s ním vysoké náklady na daňovú správu a rušivo pôsobí na úroveň a umiestňovanie investícií. Okrem toho daň z príjmov právnických osôb narúša rozhodnutia o financovaní, keďže zvýhodňuje dlhové financovanie. Podľa údajov z roku 2017 sa odhaduje, že táto daň je tretia najvyššia v EÚ. Zníženie kapitálových nákladov na vlastné imanie by mohlo zvýšiť súkromné investície a posilniť pomerne nedostatočne rozvinutý trh s rizikovým kapitálom.

- (16) Trh práce je naďalej silný, no potenciál niektorých skupín sa na trhu práce využíva nedostatočne. Miera zamestnanosti vekovej skupiny 20- až 64-ročných dosiahla vo štvrtom štvrťroku 2018 79,9 % a patrí k najvyšším v EÚ. Nezamestnanosť začiatkom roku 2019 klesla na rekordne nízku úroveň 3,2 %. Čoraz viac sa prejavuje vysoká miera voľných pracovných miest a nedostatok pracovnej sily, ktoré v niektorých regiónoch a odvetviach výrazne obmedzujú výrobu. Napriek tomu sa nedostatočne využíva pracovný potenciál niektorých skupín, napríklad žien a osôb s migrantským pôvodom. V Nemecku je u žien veľmi vysoký podiel čiastočných pracovných úväzkov – 46,7 %. Daňové zaťaženie práce je stále pomerne vysoké, a to aj v prípade ľudí s nižšími mzdami. Osobitné pravidlá zdaňovania spoločného príjmu manželských párov (*Ehegattensplitting*) nemotivujú druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti, aby pracovali, najmä nie nadčas. U ľudí s migrantským pôvodom je miera zamestnanosti výrazne nižšia ako u domácich, pričom táto medzera je zvlášť vysoká u žien. Prijali sa opatrenia na podporu zapojenia utečencov do trhu práce, ale problémy pretrvávajú aj vzhľadom na ich nedostatočnú znalosť nemeckého jazyka, chýbajúce alebo neprenosné kvalifikácie, opatrovateľské povinnosti voči deťom a príbuzným a nedostatočné skúsenosti s neformálnymi pravidlami nemeckého trhu práce.
- (17) Odchod populačne silnej generácie do dôchodku sa v Nemecku prejavuje viac ako v iných krajinách EÚ. Táto demografická zmena bude dlhodobo tlačiť na nemecké verejné financie, mohla by ohroziť primeranosť dôchodkov a zvýšiť terajší obmedzený podiel starších ľudí (od 65 rokov), ktorých ohrozuje chudoba a sociálne vylúčenie. Očakáva sa, že krajina zažije do roku 2040 najvyšší nárast výdavkov na verejné dôchodky v pomere k HDP v EÚ (až o 1,9 percentuálneho bodu), zatiaľ čo podľa správy o starnutí obyvateľstva za rok 2018 (Európska komisia, 2018) podiel dôchodkových dávok štátu pravdepodobne klesne o 4,4 percentuálneho bodu na 37,6 %. Vďaka nedávnym reformám sa pre niektoré skupiny úrovne dávok zvýšili, no stále nie je jasné, či dosiahnuté sociálne výhody zodpovedajú vynaloženým značným fiškálnym nákladom. Vláda okrem toho zaviedla dve hraničné hodnoty (*doppelte Haltelinie*): maximálnu sadzbu dôchodkového príspevku na úrovni 20 % a minimálnu sadzbu náhrady príjmu do roku 2025 na úrovni 48 %. Dodržanie týchto hraničných hodnôt si bude vyžadovať značné fiškálne presuny, čo ďalej zvýši zaťaženie mladších generácií. Aj naďalej vyvoláva obavy adekvátnosť dôchodkového príjmu pracovníkov s nízkymi mzdami.
- (18) Napriek čoraz väčšiemu nedostatku pracovnej sily je reálny rast miezd stále nízky, hoci nominálne zárobky sa v roku 2018 zvýšili o 3,1 %. K celkovému rastu miezd,

ktorý mierne predbehol rast produktivity, prispelo aj to, že rast zamestnanosti sa sústredil v lepšie platených pracovných miestach na plný úväzok a podiel marginálnej práce na čiastočný úväzok na celkovej zamestnanosti klesol. Naďalej sa znižovalo pokrytie kolektívneho vyjednávania (od roku 2016 do roku 2017 o 2 percentuálne body), a to na úroveň 49 % v západnej časti a 34 % vo východnej časti krajiny. Medzi jednotlivými odvetvami sú veľké rozdiely v pokrytí, pričom verejný sektor a priemysel sú pokryté lepšie a služby v podstatne nižšej miere. Od roku 2015 sa zavádzala minimálna mzda, z ktorej vo všeobecnosti profitovali pracovníci s nízkymi príjmami. Výrazne sa zvýšila hodinová mzda na samom spodku mzdového spektra, najmä v dvoch najnižších mzdových kategóriách. Podiel pracovníkov s nízkymi príjmami na úrovni 22,5 % v roku 2017 je však stále výrazne vyšší ako priemer EÚ. Počet ľudí zamestnaných v minipráciach klesol v rozmedzí rokov 2010 – 2018 o 6,8 % a podiel sociálne poistených zamestnaných sa v rovnakom období zvýšil približne o 18,1 %. Upevnenie podmienok priaznivých pre zvyšovanie miezd by podporilo domáci dopyt a prispelo k opätovnému nastoleniu rovnováhy v eurozóne.

- (19) V Nemecku je vo vzdelávaní nízka vzostupná sociálna mobilita. Vnútroštátne zdroje potvrdzujú, že pokrok v znižovaní vplyvu sociálno-ekonomického zázemia na výsledky vzdelávania je mierny. Nemecko dosahuje dobré výsledky v integrácii nedávno prišlých migrantov a utečencov do vzdelávania a odbornej prípravy. Ľudia s migrantským pôvodom však spravidla čelia väčším problémom ako študenti z domáceho prostredia (napr. v miere predčasného ukončovania školskej dochádzky alebo pri hľadaní učňovských miest). Čoraz rôznorodejšie triedy si vyžadujú významné úsilie na posilnenie učiteľského povolania, ktoré už dnes čelí značnému nedostatku učiteľov. Účasť zamestnancov na vzdelávaní dospelých vyvoláva obavy, pokiaľ ide o ich šance na trhu práce v budúcnosti, a to najmä v prípade 7,5 milióna osôb, ktorým chýbajú základné zručnosti v čítaní a písaní.
- (20) Hoci počet ľudí, ktorých ohrozuje riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia, od vyvrcholenia v roku 2014 poklesol, rovnosť príležitostí je stále problematická. Konkrétne riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia bolo v roku 2017 o 67 percentuálnych bodov vyššie u detí nízkokvalifikovaných rodičov ako u detí vysokokvalifikovaných rodičov. Tento rozdiel je podstatne vyšší ako priemer EÚ (53,9 percentuálneho bodu).
- (21) Programovanie finančných prostriedkov EÚ na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine⁸. To by Nemecku umožnilo čo najlepšie využiť uvedené prostriedky v zistených odvetviach a zároveň zohľadniť regionálne rozdiely.
- (22) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Nemecka, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila program stability na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Nemecku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Nemecku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

⁸

SWD(2019) 1004 final.

- (23) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2019 a zastáva názor, že Nemecko podľa očakávania dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (24) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a na základe tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a program stability na rok 2019. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté do odporúčaní 1 a 2,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Nemecko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Pri dodržaní strednodobého rozpočtového cieľa využiť fiškálne a štrukturálne politiky na to, aby sa najmä na regionálnej a komunálnej úrovni dosiahol udržateľný vzostupný trend v oblasti verejných a súkromných investícií. Zamerať hospodársku politiku súvisiacu s investíciami na vzdelávanie; výskum a inovácie; digitalizáciu a veľmi vysokokapacitné širokopásmové pripojenie; udržateľné dopravné a energetické siete a cenovo dostupné bývanie, a pritom zohľadniť regionálne rozdiely. Presunúť daňové zaťaženie z práce na zdroje, ktoré viac podporujú inkluzívny a udržateľný rast. Prehĺbiť hospodársku súťaž v oblasti podnikových služieb a regulovaných povolaní.
2. Obmedziť prekážky brániace pracovaniu nadčas, ako aj znížiť vysoké daňovo-odvodové zaťaženie, najmä v prípade zamestnancov s nízkou mzdou a druhých zárobkovo činných osôb v domácnosti. Prijat' opatrenia na zaistenie dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému, a pritom zachovať adekvátnosť dôchodkov. Upevniť podmienky na podporu zvýšenia rastu miezd pri súčasnom rešpektovaní úlohy sociálnych partnerov. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania a úroveň zručností u znevýhodnených skupín.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*